

# خسارات ناشی از بازداشت موقت در حقوق جزا و فقه امامیه

مؤلف:

زینب نصیری دهسرخ

www.ketab.ir

بهار ۱۴۰۳

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه                 | نصیری دهرخی، زینب، ۱۳۶۶ -                                                                                                                                                                                                                                                        |
| عنوان قراردادی          | ایران. قوانین و احکام. Iran. Laws, etc.                                                                                                                                                                                                                                          |
| عنوان و نام پدید آور    | خسارات ناشی از بازداشت موقت در حقوق جزا و فقه امامیه/ مولف زینب نصیری دهرخی.                                                                                                                                                                                                     |
| مشخصات نشر              | اراک: ارشک، ۱۴۰۳.                                                                                                                                                                                                                                                                |
| مشخصات ظاهری            | ۱۳۲ ص.                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| شابک                    | ۹۷۸-۶۲۲-۸۴۰۸۰۳۲-۳                                                                                                                                                                                                                                                                |
| وضعیت فهرست نویسی       | فبا                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| یادداشت                 | کتابنامه: ص. ۱۲۹ - ۱۳۲.                                                                                                                                                                                                                                                          |
| موضوع                   | بازداشت - ایران، Detention of persons - Iran, بازداشت (فقه) - ایران، Detention of persons (Islamic law) - Iran, تأمین خسارت - ایران، Indemnity - Iran, زندانیان - وضع حقوقی و قوانین - ایران، Prisoners - Legal status, laws, etc. - Iran, حقوق جزا - ایران، Criminal law - Iran |
| رده بندی کنگره          | KMH۴۶۵۷                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| رده بندی دیویی          | ۳۴۵/۵۵                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| شماره کتابشناسی ملی     | ۹۶۰۹۵۳۶                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| اطلاعات رکورد کتابشناسی | فبا                                                                                                                                                                                                                                                                              |

## خسارات ناشی از بازداشت موقت در حقوق جزا و فقه امامیه

مؤلف: زینب نصیری دهرخی

ناشر: ارشک

چاپ: اول ۱۴۰۳

شمارگان: ۲۰۰

صفحه آرایشی: مرضیه بابائی

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران. انقلاب. خیابان شهدای زاندارمیری. روبروی پلیس پیشگیری. انتشارات ارشک

کلیه حقوق محفوظ است.

|    |                                                   |
|----|---------------------------------------------------|
| ۹  | فصل اول: کلیات                                    |
| ۹  | ۱-۱- مقدمه                                        |
| ۱۱ | ۱-۱-۱- اهمیت و ضرورت کتاب                         |
| ۱۷ | فصل دوم: مفهوم‌شناسی و مبانی نظری                 |
| ۱۷ | ۲-۱- مفهوم‌شناسی                                  |
| ۱۷ | ۲-۱-۱- خسارت                                      |
| ۱۷ | ۲-۱-۱-۱- خسارت در لغت                             |
| ۱۷ | ۲-۱-۱-۲- معنای خسارت در اصطلاح                    |
| ۱۸ | ۲-۱-۱-۳- معنا و کاربرد خسارت در آیات و روایات     |
| ۲۰ | ۲-۱-۲- مسئولیت                                    |
| ۲۰ | ۲-۱-۲-۱- معنای مسئولیت در لغت                     |
| ۲۰ | ۲-۱-۲-۲- معنای مسئولیت در اصطلاح                  |
| ۲۱ | ۲-۱-۳- بازداشت                                    |
| ۲۲ | ۲-۱-۳-۱- در اصطلاح حقوقی قوار بازداشت             |
| ۲۳ | ۲-۱-۳-۲- تمیز بازداشت از مفاهیم مشابه             |
| ۲۳ | ۲-۱-۳-۲-۱- بازداشت و توقیف                        |
| ۲۳ | ۲-۱-۳-۲-۲- بازداشت و حبس                          |
| ۲۴ | ۲-۱-۳-۲-۳- بازداشت و جلب                          |
| ۲۵ | ۲-۱-۳-۲-۴- بازداشت و تحت نظر                      |
| ۲۶ | ۲-۱-۳-۳- سابقه تاریخی قرار بازداشت                |
| ۲۷ | ۲-۱-۳-۳-۱- دوران معاصر                            |
| ۳۳ | ۲-۱-۴- موقت                                       |
| ۳۳ | ۲-۱-۴-۱- موقت در لغت                              |
| ۳۳ | ۲-۱-۴-۲- معنای موقت در اصطلاح                     |
| ۳۵ | ۲-۲- مبانی نظری                                   |
| ۳۵ | ۲-۲-۱- مبانی مسئولیت مدنی بازداشت غیر موجه        |
| ۳۶ | ۲-۲-۲- دیدگاه موافقان جبران خسارت ناشی از بازداشت |
| ۳۸ | ۲-۲-۳- دیدگاه مخالفان جبران خسارت ناشی از بازداشت |
| ۳۸ | ۲-۲-۳-۱- مغایرت با قاعده‌ی اعتبار امر مختومه      |
| ۳۸ | ۲-۲-۳-۲- حکم برائت و جبران خسارت                  |

|    |                                                                             |
|----|-----------------------------------------------------------------------------|
| ۳۹ | ۳-۲-۳-۳-جبران خسارت و مسئله‌ی مسئولیت دولت                                  |
| ۳۹ | ۳-۲-۳-۴-جبران خسارت و مسئله‌ی استقلال قاضی                                  |
| ۴۱ | ۳-۲-۴-۲-مبانی حقوق بشر از منظر موازین مسئولیت مدنی ناشی از بازداشت غیر موجه |
| ۴۲ | ۳-۲-۴-۱-اعلامیه جهانی حقوق بشر مصوب ۱۹۴۸                                    |
| ۴۲ | ۳-۲-۴-۲-کنوانسیون اروپایی حقوق بشر مصوب ۱۹۵۰                                |
| ۴۳ | ۳-۲-۴-۳-میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی سازمان ملل متحد مصوب ۱۹۶۶        |
| ۴۵ | فصل سوم: بازداشت موقت در فقه اسلامی                                         |
| ۴۶ | ۳-۱-ادله فقهی جواز بازداشت                                                  |
| ۴۶ | ۳-۱-۱-قرآن کریم                                                             |
| ۴۷ | ۳-۱-۲-روایات                                                                |
| ۴۸ | ۳-۲-آرای فقیهان شیعه در رابطه با حکم بازداشت موقت                           |
| ۴۸ | ۳-۲-۱-فقه‌های متقدم                                                         |
| ۵۲ | ۳-۲-۲-فقه‌های معاصر                                                         |
| ۵۴ | ۳-۳-منشأ اختلاف نظر فقها در امر بازداشت                                     |
| ۵۶ | ۳-۴-شرایط و دلایل صدور قرار بازداشت موقت                                    |
| ۵۶ | ۳-۴-۱-بیم از بین رفتن دلایل جرم                                             |
| ۵۷ | ۳-۴-۲-تبانی با اشخاص                                                        |
| ۵۷ | ۳-۴-۳-بیم فرار متهم                                                         |
| ۵۸ | ۳-۴-۴-بیم پنهان شدن متهم                                                    |
| ۵۸ | ۳-۴-۵-اخلال در نظم عمومی                                                    |
| ۵۸ | ۳-۴-۶-به خطر افتادن جان اشخاص                                               |
| ۵۹ | ۳-۵-نحوه جبران خسارت‌های مالی                                               |
| ۵۹ | ۳-۵-۱-فقه‌های شیعه                                                          |
| ۶۳ | ۳-۵-۲-آرای دیگر مذاهب                                                       |
| ۶۵ | فصل چهارم: قرار بازداشت موقت در حقوق موضوعه ایران                           |
| ۶۶ | ۴-۱-مبنای مسئولیت مدنی ناشی از بازداشت غیر موجه در حقوق ایران               |
| ۶۶ | ۴-۱-۱-بازداشت‌های قابل جبران خسارت در اصل ۱۷۱ قانون اساسی                   |
| ۶۸ | ۴-۱-۲-مقامات مشمول اصل ۱۷۱ قانون اساسی                                      |
| ۶۹ | ۴-۲-تغییر و تحول قواعد و مقررات بازداشت موقت در قوانین آیین دادرسی کیفری    |
| ۷۱ | ۴-۳-بررسی دکترین حقوقی در خصوص قرار بازداشت متهم                            |
| ۷۲ | ۴-۳-۱-دیدگاه موافقان                                                        |

|    |                                                                        |
|----|------------------------------------------------------------------------|
| ۷۴ | ۴-۳-۲-دیدگاه مخالفان.....                                              |
| ۷۴ | ۴-۴-مزایای قرار بازداشت موقت.....                                      |
| ۷۴ | ۴-۴-۱-دسترسی به متهم و حضور به موقع وی در دادگاه.....                  |
| ۷۵ | ۴-۴-۲-جلوگیری از فرار و پنهان شدن متهم.....                            |
| ۷۶ | ۴-۴-۳-جلوگیری از امحای آثار و ادله جرم.....                            |
| ۷۶ | ۴-۴-۴-ممانعت از تبانی با شهود و متهمین دیگر.....                       |
| ۷۷ | ۴-۴-۵-تدبیر تأمین ناظر به منافع متهم.....                              |
| ۷۷ | ۴-۴-۶-جلوگیری از ارتکاب جرم.....                                       |
| ۷۸ | ۴-۴-۷-تأمینی مناسب برای عموم.....                                      |
| ۷۸ | ۴-۴-۸-وسيله‌ای برای آرامش مجنی علیه.....                               |
| ۷۸ | ۴-۵-معایب بازداشت موقت.....                                            |
| ۷۸ | ۴-۵-۱-تعارض با اصل برائت.....                                          |
| ۷۹ | ۴-۵-۲-تأثیر در سرنوشت پرونده کیفری.....                                |
| ۷۹ | ۴-۵-۳-افزاهم کردن موجبات خسارت مادی و آسیب روحی متهم و خانواده او..... |
| ۷۹ | ۴-۵-۴-تعارض بازداشت موقت با برخی نهاد های کیفری.....                   |
| ۸۰ | ۴-۵-۵-غیرقابل جبران بودن بازداشت پس از صدور حکم به نفع متهم.....       |
| ۸۰ | ۴-۵-۶-تحمیل هزینه‌های گزاف به دولت جهت تأسیس و اداره زندان‌ها.....     |
| ۸۱ | فصل پنجم: خسارت‌های ناشی از بازداشت موقت.....                          |
| ۸۲ | ۵-۱-خسارت مادی.....                                                    |
| ۸۲ | ۵-۱-۱-خسارت‌های مادی سلبی.....                                         |
| ۸۴ | ۵-۱-۲-خسارت مادی ایجابی.....                                           |
| ۸۴ | ۵-۲-خسارت معنوی.....                                                   |
| ۸۷ | ۵-۲-۱-صدق ضرر بر آسیب‌های معنوی.....                                   |
| ۸۸ | ۵-۲-۲-شمول قاعده‌ی لاضرر در خسارت‌های ناشی از بازداشت موقت.....        |
| ۸۹ | ۵-۳-نحوه جبران خسارت‌های معنوی ناشی از بازداشت موقت.....               |
| ۹۰ | ۵-۳-۱-تعزیر.....                                                       |
| ۹۱ | ۵-۳-۲-قاعده لاضرر.....                                                 |
| ۹۵ | ۵-۴-انواع، ارکان و موانع جبران خسارت ناشی از بازداشت غیر موجه.....     |
| ۹۷ | ۵-۴-۱-انواع بازداشت‌های قابل جبران خسارت.....                          |
| ۹۷ | ۵-۴-۱-۱-مسئولیت مدنی ناشی از بازداشت‌های غیر قانونی.....               |
| ۹۸ | ۵-۴-۱-۲-مسئولیت مدنی ناشی از بازداشت‌های قانونی.....                   |

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| ۱-۳-۴-۵- مسئولیت مدنی ناشی از بازداشت‌های صورت گرفته توسط افراد عادی..... | ۱۰۰ |
| ۵-۵- ارکان مسئولیت مدنی ناشی از بازداشت غیر موجه.....                     | ۱۰۱ |
| ۵-۵-۱- وجود فعل زیان بار.....                                             | ۱۰۲ |
| ۵-۵-۲- وجود ضرر.....                                                      | ۱۰۴ |
| ۵-۵-۳- زیان‌های مالی.....                                                 | ۱۰۴ |
| ۵-۵-۴- زیان‌های معنوی.....                                                | ۱۰۷ |
| ۵-۵-۵- زیان‌های بدنی.....                                                 | ۱۰۸ |
| ۵-۶- رابطه‌ی سببیت.....                                                   | ۱۰۹ |
| ۵-۷- موانع جبران خسارت ناشی از بازداشت غیر موجه.....                      | ۱۱۰ |
| ۵-۸- کیفیت جبران خسارت از بازداشت‌های غیر موجه.....                       | ۱۱۴ |
| ۵-۹- مسئولین جبران خسارت ناشی از بازداشت غیر موجه.....                    | ۱۱۷ |
| فصل ششم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات.....                                      | ۱۲۳ |
| نتیجه‌گیری.....                                                           | ۱۲۳ |
| پیشنهادهای.....                                                           | ۱۲۶ |
| منابع و مأخذ.....                                                         | ۱۲۹ |